СВОБОДА

UNIVERSITY OF ILLINOIS

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 138. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 16. червня, 1927. VOL. XXXV. No. 138. Jersey City, N. J., Thursday, June 16. 1927. THREE CENTS

НЮ ЙОРК ЩЕ ДАЛІ ПАРАДУЄ ПЕРЕД ЛИНДБЕРГОМ

ОПЛЕСКУЄ ЙОГО ПРИ ВСЯКІЙ НАГОДІ И НЕ ДАЄ СПОЧИТИ.

НЮ ЙОРК, 14. червня. — Хоча офіціяльні частини прийняття для воздушного героя Линдберга вже покінчилися, Линдберг ще остає в місті, а публика справдіє йому овації, де лишень його пізнає.

Одинокою офіціяльною аферою для Линдберга був тут нині великий обід, даний містом в його честь. В сьому обіді взяли участь представники державних урядів, ріжних церков, бизнесових організацій і таке инче.

Линдбер хотів нині летіти до Вашингтону по свій літак, який там зіпсувся йому якраз перед його летом в Ню Йорк, але відтак покинув свій намір, та вилетів „на прохід" понад місто в чужому літаку.

Летун побуде в Ню Йорку ще завтрішний день.

КУЛИДЖ ПОЧИНАЄ СВОЮ ВАКАЦІЙНУ ПОДОРОЖ.

ВИГОЛОШУЄ В ІНДІЯНІ ПРОМОВУ ПРО ЕКОНОМІЧНІ СПРАВИ.

ШИКАГО, Илинойс, 14. червня. — В переїзді до Блек Гилз, в Савт Дакоті, де президент Кулидж має жити літні вакації, президент висів у місточку Гемонді під Шикагом, щоби взяти участь в отворенню Памяткового Парку Викера. При сій нагоді президент виголосив промову, в котрій між иншим він звертав увагу на занадто низьку робітничу заплату нефахових робітників. Промови вислухало коло 200,000 людей.

НОВІ НАДІЇ НА НАЙДЕННЄ ФРАНЦУЗЬКИХ ЛЕТУНІВ.

МАЛИ БАЧИТИ СИГНАЛИ В КВІБЕКСЬКИХ ГОРАХ.

КВІБЕК, Квібек, Канада, 15. червня. — В неділю в ночі на північ від Ст. Жермена бачило кількоро людий відблески немовби сигналових світел. Сигнали походили з околиці, вкритої густим лісом.

Сигнали сейчас розбудили наново надію на найденнє французьких летунів Нінгесера й Колі, та люди, які мають велику вправу в пошукуванню людий у горах і лісах, кажуть, що сі надії не мають великої основи, бо сигнали походили видно з околиці, всего віддеглої кілька миль від лісових робіт.

КОМУНІСТИЧНІ ДЕЛЕГАТИ УЧИНИЛИ СКАНДАЛ НА КОНВЕНЦІЇ ЮНІЇ.

ВАШИНГТОН, 14. червня. — Представники відділів кушнірської юнії, які симпатизують з комуністами, счиняли на конвенції сеї юнії, що тут тепер відбувається, великі скандали. Вони перервали бесідникам криками й визиванками, а наконець навіть прірвалися до бійки. На салі, однак, уже були детективи, які до бійки не допустили, а обструкціоністів вивели зі салі.

Головною причиною для розярення був рапорт Вола, голови спеціяльного комітету Федерації Праці, про страйк кушнірів у Ню Йорку. У сьому рапорті Вол представляв конвенції, чому Федерація Праці мусіла виступити проти радикальних юніоністів, які пориваються на страйк проти припорученя юнії.

Тимчасом у Ню Йорку ситуація в кушнірськім промислі далі напружена. Більшість робітників держить з Федерацією Праці та проти страйку, зарядженого скрайним крилом юнії. Страйкарі вийшли на пикети в сталевих шоломах, а поліція стала їх арештувати. З обох сторін арештовано разом коло 150 осіб.

КОНЕЦЬ СТРАЙКУ ПЛОМБЕРІВ У БРУКЛИНІ.

РОБІТНИКИ ПРИНЯЛИ УМОВИ ПІДПРИЄМЦІВ.

НЮ ЙОРК, 14. червня. — Великий страйк „пломберів" у Бруклині покінчився нині угодою між робітниками а підприємцями, на основі котрої робітники вертають до праці на старих умовах, проти яких вони протестували страйком, а справу будучих заробків мається віддати розємному судови. Робітники до роботи ще не вернули, поки підприємці не викинуть страйколомів, що робили у деяких місцях на місци страйкарів.

РОЗБИШАКА ПРИЗНАВСЯ ДО 15 РАБУНКІВ.

ГВАЙТ ПЛЕЙНЗ, Ню Йорк, 15. червня. — Артур Барі, котрого поліція арештувала недавно як головного виновника крадежи дорогоцінностий з дому міліонера Ливермора, які обчислювано на 100,000 долярів, мав признатися перед поліцією не лишень до сеї крадежи, але ще й до других. Мав він „працювати" в повіті Вестчестер через три роки, і за той час мав доконати 15 ризикових крадежий.

Поліція каже, що сей злодій „поширив свою діяльність" і на другі части краю та що він був знаний і в Бостоні, хоча під другим іменем.

КРАВЦІ ЗОРГАНІЗУВАЛИ „ЛЕДОВИЙ ТРОСТ".

НЮ ЙОРК, 15. червня. — Генеральна прокураторія розслідже тепер обжалование деяких малих торговців ледом проти підприємства Метрополитен Айс енд КовлДілерз Юніон, що воно здержує свобідну торговлю та винищує всіх малих торговців, які йому противляться. Прокураторія дослідила, що се велике підприємство зорганізували три місцеві бизнесмени, які мали досвід — у кравецтві.

НЕ ПУСКАЮТЬ З АНГЛІЇ ДО СОВІТІВ.

ЛОНДОН, 13. червня. — На підставі рішення ради міністрів задержано видачу пашпортів на виїзд до Радянського Союза. Особливо остро будуть придержуватися того зарядження відносно виїзду дітей і молодежи.

НЕВДАЛИЙ ВИЛІМ З ТЮРМИ.

ДЖОЛИЕТ, Илинойс, 13-го червня. — Чотирох вязників місцевої тюрми, засуджених на смерть, пробувало нині дістатися на волю. Вони напали на сторожів вязників, перемогли їх, дісталися до зовнішного гумна, всіли тут на авто шерифа і вже готові були виїхати з тюрми, коли на них посипалися кулі з рушниць других сторожів. Один з вязників погиб на місци, а другі мусіли здатися.

Всі вони вижидали смерти за напад на шерифа Клайна дня 5. мая 1925. року.

НОВА УКРАЇНСЬКА ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ.

Дня 15. травня ц. р. відбувся у Львові зїзд представників національно-політичної групи „Ради", в якому взяло участь понад 40 осіб з ріжних сторін краю. Зїзд рішив заснувати український національно-політичну партію, що буде називатися „Українська Партія Праці". Головою партії вибрано бувшого посла до австрійського парламенту й письменника Вячеслава Будзиновського. Крім цього рішено часопис „Раду" перемінити на дневник, а також приступити до видавання популярного тижневика для селян. В найближчому часі відбудеться зїзд нової партії, на якім буде взята під ухвали програма, ухвалена організаційним комітетом. Нова партія видвигати-ме принціп Радянської України і злуку з нею всіх українських земель.

ГАЛАБУРДИ ВШЕХПОЛЬСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ЛЬВОВІ.

Вшехполяки, противники правительства Пілсудского, починають підносити щораз більше голову. Цими днями зробило вшехпольске студенство на вулицях Львова крикливу галабурду, щоби показати санаторам свою силу. Жертвою цієї галабурди впали в першу чергу жидівські студенти, котрих вшехполяки біз причини обложили густо палицями. Вшехпольська боївка не втихомирилася навіть тоді, коли її доставлено до поліції. В поліційнім комісаріяті кинулися вшехпольські студенти на студентів Жидів, котрих доставлено до поліції як свідків, і ще раз Жидів побили. В міжчасі вирушила з польського академічного дому друга лава вшехпольських боївкарів на поміч своїм, що знайшлися вже в комісаріяті. Проти цієї „відсічі" виступила ціла фаланга поліції і ледви дала з нею собі раду.

ВПАЛА ДО КРИНИЦІ.

Горпина Паоляс в селі Торезин, луцького повіту, беручи воду з криниці, впала до неї так нещасливо, що заки наспіла поміч, вона втопилася.

ГОЛОДОВИЙ ПЕРЕДНОВОК.

З усіх сторін краю доходять вісти про зростаючий голод по селах. Минулорічні запаси скінчені, а до нових жнив ще далеко, тому селяни примушені їздити по містах, щоби там за грубі гроші купити хліба, або збіжжя. Цього останнього дуже важко дістати, тому, що все йде на експорт за кордон, де платять більше грошей ніж у краю. Найприкріще положення Гуцулів, де що року весною голод дається всім взнаки. Положення тим трагічніще, що останні морози, які панували кілька днів під ряд, сильно знищили ярові збіжжя, а по селах поробили такі спустошення, що нема найменшої надії на слабий хоча урожай.

Мимо алярмуючих голосів з усіх сторін краю польський уряд досі не зробив нічого, щоби помогти нещасним, і вони є здані на ласку голоду.

САМОГУБСТВО ЧЕРЕЗ УТРАТУ ВОЛОССЯ.

Студентка університету у Варшаві, 20-літня Ліба Теркельтавб поповнила самогубство через отроєння світляним газом. Батько, який приїхав до неї з провінції і не міг дістатися до кімнати, казав виважити двері. В середині застав дочку, як сиділа в фотелі з гумовою рурою від газової кухні в устах. Рятунок був вже неможливий. Причиною самогубства було те, що Ліба почала тратити своє буйне волосся. Цікаве те, що передтим брат Ліби теж поповнив самогубство наслідком передчасної втрати волосся.

ЯК ТО „ПЕРЕПИСУЮТЬ" НАСЕЛЕННЯ ЧЕРНІВЦІВ.

Черновецькі і букарештенські газети наводять цікаві дані про всенародний перепис у місті Чернівцях. Замісць дійсно існуючого населення 200,000 чоловік, перепис дав всього лише 107,000. Значна частина населення зовсім ухилилася від будької явки на перепис з огляду на фіскальні і поліційні наміри, що їх ставила в цім переписі румунська влада. Отже, за цією новою „статистикою" Чернівці нараховують 27,000 Румунів, 8,000 Русинів та 16,000 Українців. Цікаво, що навіть не українська преса, а соц.-дем. „Форвертс" подає відомости про такі факти, коли за наказом Букарешту більшість Українців була записана Румунами, а коли це важко було щось таке зробити, то записували Гуцулами, щоби тільки не було тих ненависних „Українців". З приводу таких методів перепису до сенату внесено декілька інтерпеляцій.

НОВА РУКОПИСЬ ШЕВЧЕНКА.

Академик Єфремів припадком знайшов серед архівних матеріялів, звязаних з Костомаровим, невідому рукопись Шевченка з 1844 року з віршами і ілюстраціями до них відомих українських рисівників Вещилова і Детамбеля. Рукопись була забрана у Костомарова, при ревізії в 1847 році.

ПРОФЕСОР РУДНИЦЬКИЙ НА ЧОЛІ НАУКОВОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ.

По донесенням радянської преси, Укрголовнаука приступила до організації географічної експедиції для обслідування долин Дніпра від Чернигова до Херсону зі спеціяльним оглядом Дніпрових порогів. Експедицію, в якій бере участь 11 учених, проводитиме Галичанин, бувший проф. львівського та празького українського університету, д-р С. Рудницький.

НЕРУМУНАМ НЕ ВІЛЬНО КРАМАРЮВАТИ.

Черновецький міський голова, Румун Збіра, поставив у муніціпалітеті питання про те, щоби міські крамниці давалося в аренду виключно Румунам. Представники національних меншостий заявляють, що коли пропозиція буде ухвалена, вони вийдуть зі складу муніціпалітету.

ПРИЗНАЧІННЯ КОЦЮБИНСЬКОГО.

Юрія Коцюбинського призначено радником союзного дипльоматичного представництва у Варшаві. Раніш Коцюбинський займав це становище у Відні.

Це є мабуть єдиний Українець в дипльоматичному корпусі Радянського Союза.

ОБІРВАННЯ ХМАРИ НАД ЗБОРОВОМ.

В ночі з 20. на 21. травня ц. р. шаліла над Зборівщиною страшна буря, получена з обірванням хмари. Між Зборовом і Ярчівцями підмила вода залізничий тор. Наслідком того, до часу направи тору, залізничий рух на цьому відтинку стриманий.

ЗАВЕРШЕННЯ ПОВНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЗАЛЕЖНОСТИ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ ВІД МОСКВИ.

З відомою вже зміною курсу всесоюзної комуністичної партії в напрямі більшої інтерналізації внутрішньої політики урядів союзних республік, скріпилася також робота над централізацією влади в цілім Союзі. Очевидно в першу чергу терпить на тім Україна, яку большевики хочуть як найтісніше звязати з Москвою. Останній 4-тий Всесоюзний Зїзд Рад вирішив м. и. перевести деякі основні зміни у всесоюзній конституції. Крім поправок у виборчій системі рад та устрою найвисшого судівництва, впроваджено також поправку, якою знесено автономію внутрішнього торгу в поодиноких республиках та підчинено її Москві як „директивному (!) народньому комісаріятові торговлі" всього радянського Союзу. Тим чином економічне життя радянської України підпало вже вповні та остаточно під диктатуру Москви.

Цей факт не перешкодить очевидно нашим радянофілам дальше вигукувати та одурманювати наші маси твердженням повної суверенности радянської України, яка по їхніх словах „має все вільну волю відірватися від Москви".

МОСКВА ПЕРЕД ПРОГОЛОШЕННЄМ СТАНУ ОБЛОГИ

В МОСКВІ ПАНІКА, А НА УКРАЇНІ МОБІЛІЗАЦІЯ. ЧЕКА ПРИ РОБОТІ.

ЛОНДОН, 14. червня. — З Варшави подають до лондонської газети Дейлі Мейл слідуючі інформації про події в Москві:

Біженці, що прибули з Москви до Варшави, розповідають, що в Москві панує серед населення велика паніка. Чужинці втікають з міста, а совітським підданим уряд не видає пашпортів на виїзд. Заведено цензуру на телеграми, навіть приватних телеграм не пускають. Число арештованих збільшується з кождою хвилею. Надіються кождої години проголошення стану облоги.

На Україні покликано до вправ резерви, через які побільшено українську армію до 300.000 жовнірів. Це вважають у Варшаві масовою мобілізацією.

З Риги знова доносять до Дейлі Мейл про нові екзекуції. В Москві розстріляно 28 нових контрреволюціонерів, а в Одесі 11 за шпіонажу в користь Румунії. На загал розстріляно понад сотку у відплату за вбивство Войкова.

В Москві з новим терором збільшилися самовбивства, є їх 10 до 15 кождого дня. В Москві і Ленінграді арештовано в послідних днях понад 1000 осіб. Вивозять їх на Сибір.

По школах тренують молодіж у военнім ремеслі, рівнож і дівчат.

РОЗСТРІЛЯНО ТІЛЬКИ ЗЕМЕЛЬНИХ ВЛАСНИКІВ І КНЯЗІВ.

В ТОЙ СПОСІБ ОПРАВДУЮТЬ СОВІТИ ПОСЛІДНІ РОЗСТРІЛИ.

РИГА, 14. червня. — Урядово подають, що Чека розстріляла самих буржуїв, бавних власників великої земельної посілости та бувших князів, які за англійські гроші хотіли довести до перевороту в Росії і поставити наново царя та відобрати селянам землю.

НІМЦІ ОСТЕРІГАЮТЬ СОВІТИ.

ШТРЕЗЕМАН ПРОТИ ТРЕТОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

ЖЕНЕВА, 14. червня. — В розмові з перебуваючим за кордоном совітським комісарем закордонних справ Чічеріном, заявив Штреземан, що совітський уряд мусить доложити старання, щоби покінчити вже раз з комуністичною пропагандою Третого Інтернаціоналу за кордоном, бо та пропаганда є перешкодою в мирному співжиттю з совітами.

БУДУЮТЬ НОВИЙ ЦЕПЕЛІН.

ХОЧУТЬ ОБІХАТИ НИМ ЗЕМСЬКУ КУЛЮ ВЖЕ НА СЛІДУЮЧИЙ РІК.

БЕРЛІН, 14. червня. — Др. Гуго Екнер, який привіз до Америки Лос Енджелес заповів, що тепер будується в Фридрихсгафен новий Цепелін, який буде уліпшений в ріжних напрямі. Примінений буде він до вживання нового газу гелієм замісць легко пального газоліни. В той спосіб експльозію буде цілковито веилімінувано. Новий газ має той самий тягар що й воздух. Новий Цепелін буде побудований з матеріялу, який о 20% тревалійший від того, якого досі вживали. Газу зможе забрати стільки, що вистарчить на дорогу довгу на 8000 миль.

Новий Цепелін відбуде на слідуючу весну дорогу до Ню Йорку кількома наворотами, а по тім вибереться в подорож довкола світа. По тих пробах буде вжитий до реґулярної комунікації між Еспанією а Полудневою Америкою.

Др. Екнер каже, що аероплани не будуть надаватися до довгих подорожей. Цепеліни будуть далеко вигіднійші.

РЕНТИ ДЕШЕВІЮТЬ, АЛЕ В ІТАЛІЇ.

ДЕКРЕТ ФАШИСТІВ НАКАЗУЄ ЗМЕНШИТИ ЧИНШ ЗА НАЄМ ПОМЕШКАНЬ.

РИМ, 14. червня. — З днем 1. липня властителі домів будуть змушені знизити чинш на помешкання від 10 до 20%. Рент за помешкання, що обнимають найбільше 5 кімнат, мусить бути поменшений о 15%. В той спосіб хоче уряд натиснути на властителів домів, щоби числилися з піднесенням валюти і не використовували біди з браком помешкань до цего, щоби займатися здирством і лихвою. Заразом дано властителям повну свободу щодо вживання свого дому. Та свобода була досі обмежена на підставі розпорядків, що їх видано ще підчас війни. Ті розпорядки довели до цего, що ніхто не хотів будувати нових домів. Через те тепер настала така тіснота з мешканнями.

ГАНКОВ ПЕРЕПОВНЕНИЙ РАНЕНИМИ.

ГАНКОВ, Китай, 14. червня. — 11.000 ранених, між ними 3000 тяжко ранених шукає місця в шпиталях і не може найти притулку. Всі ті ранені походять з фронту в провінції Гонан. З числа ранених пізнати, що там велися важкі бої.

Лікарі бояться, що ті ранені будуть причиною літної епідемії через нечистоту і брак догляду. До того ранені нападають на доми і напастують уряд, домагаючися від него якогось приміщення і ратунку. Приходить до сутичок, з яких виходять нові ранені, а то й убиті.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК ДОХОДИТЬСЯ ДО ПРАВДИ

Відома річ, що антанта звалювала в своїй пропаґанді всю вину за вибух світової війни головно на Німеччину. В верзальськім договорі примушено навіть побиту Німеччину підписати на себе вирок і заявити, що це вона виновниця війни.

Та війна минула, горячка пройшла, а люди взялися розбирати ту так важну проблему холодним розумом при допомові документів. Досліджувано її і з боку німецької парляментарної комісії, яка вела досліди через кілька літ. Нарадам комісії могли прислухуватися ріжні люди, бо вони були явні. А замітне тут це, що навіть чужинці признають згідно, що Німці старалися дійти до дійсної правди і задержали у всім повну обєктивність. Через те їх праця набирає особлившого значіння.

Ще досі не могла та комісія дійти до певного погляду в справі нарушення бельгійської невтральности, а вирішенне цего питання найбільш зі всіх інтересне. Зате комісія має вже вироблену опінію що до сего, що бельгійське населення нарушило гаґські умови у своїм ворожім відношенню до Німців.

Комісія у своїм звіті не виправдує в нічім Німців ні не ганить противну сторону. Вона тільки обговорює ріжні справи, як от боротьбу підводними лодками та вважає її з міжнародного боку за оправдану з огляду на заведену Англією блькаду. Коли мова про трійливі німецькі гази, комісія тільки стверджує, що такими самими газами і в тім самім часі воювала й друга сторона. Коли говориться про лихе поведення з полоненими, головно про лиху поживу, комісія подає звіти про положення полонених в краях антанти, а заразом вияснює положення німецького населення і армії, які терпіли рівнож брак поживи. Комісія стверджує випадки, коли обстрілювано чи затоплювано шпитальні кораблі, але такі випадки завинили не тільки Німці, але й аліянти. От такими то протиставленнями виповнений цілий звіт, який кидає богато нового світла що до справи опрокинення леґенди про те, що тільки Німці вели війну в дикий і некультурний спосіб. Документи виказують, що коли було дикунство, то було воно в рівній мірі по обох сторонах.

З инших знова документів виходить далі ще й те, що світову війну завинили в першій мірі Франція, яка намагалася відзискати Альзацію і Льотарингію, а далі Росія, що хотіла загарбати Константинополь і Дарданелі, а по них доперва Австрія і Німеччина. На такім самім становищі станув в Америці Альфред Нок ще в 1925 р., видавши про це дуже інтересну брошуру.

ПІСЛЯ УБИВСТВА БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПОСЛА В ПОЛЬЩІ

Европа знова переживає часи великого напруження. Знова йдуть ріжні здогади про те, чи не вибухне нова европейська війна? Чи приведе факт убивства російського представника в Варшаві дійсно до війни? Чи може все буде залагоджене в инший спосіб і Европа далі буде продовжувати своє буденне життя, нервове й ненормальне?

Що Европа ще й досі собою уявляє вулькан, який кождого часу може вибухнути, про се свідчить та нервовість, яку викликало убивство Войкова, свідчать про се далі всі ті події, які заходять чи в звязку з політикою італійського імперіялізму, чи в наслідок розриву Англії з большевиками, чи через політику самих большевиків. Словом, в Европі тепер відносини не нормальні, а тому якби вибухла якась нова катастрофа, то сього не можна би назвати несподіванкою.

Тут звернемо увагу на инший бік справи.

Убивство Войкова, се політичне вбивство, яке можливе лише в тих державах та народів, де нема нормального демократичного життя. Лише там, де панує диктатура, оліґархія, плютократія, де населення все або майже все позбавлене політичних прав, можуть бути політичні терористичні акти. Тому в бувшій царській Росії так широко був проявлений політичний терор. Тому в сучасній комуністичній Росії, у фашистській Італії, чи в диктаторській Еспанії, чи в псевдодемократичній Польщі подибуються терористичні акти, або намагання виконання їх. Де нарід не має всіх горожанських прав, де над ним панує одна особа чи кліка, де він не може виявити своїх жадань, проявити своєї волі, там акт терору остається одиноким актом протесту проти гнету.

Так саме сталося і з убивством Войкова.

Коли юнак убив офіціяльного представника російської влади з помсти за розстріл російського царя, то се виглядає явищем хоробливим, якого не можна виправдати мотивами здорового розуму. І здорово думаюча влада повиннаби тут передовсім подивитися за тим, щоби ствердити понад усякий сумнів, чи вбийник се здорова, відвічальна людина.

Тимчасом большевицький уряд про се не говорить. Він думає тільки про одно: про пімсту.

До сього часу большевикам довелося покласти богато зусиль, поки вони навязали такі-сякі зносини з світовими державами, почали з ними торговлю, та дипльоматичні зносини.

Здавалося, що большевицька влада дійсно стала шанувати принціп законности й перестала бути чимсь постійно-революційним, анархічним, міняючи кожної хвилини всі свої закони, роспорядження, накази. Здавалося, що вона перестала приносити все в жертву інтересам своєї партії. Почав світ поволі привикати до думки, що большевицький уряд така сама державна влада, як і инші.

Аж ось сталася подія. Стріл на варшавському двірці в одну мить знищив все те, над чим большевики так довго і уперто працювали, бажаючи увійти в коло цивілізованих урядів.

У відповідь на вбивство їх посла вони відповіли страшною помстою. Вони, чи в переляку, чи в безсильній злобі почали мститися над громадянами своєї держави. За убивство Войкова вони перевели цілу низку арештів та розстрілів людий, зовсім непричасних до вбивства. Розстріляли людий без суду й слідства, зовсім не цікавлючись тим, чи могли вони мати яке відношення до цього вбивства.

Ці розстріли й арешти, то відновлення червоного терору, мало на цили дві мети: по перше, помсту; по друге, залякання громадян своєї сатрапії.

Пімста не викликає в цивілізованій, культурній людині нічого крім огиди. Тим більше се відноситься до пімсти цілої держави. Методи залякання населення ще ніколи не давали жадній владі остаточного позитивного наслідку. Терор влади завжди викликав протитерор населення й коли здається владі, що вона досягнула свого й убила в населення дух протесту, він вибухав знова зі ще більшою силою. Терор не може усунути причини неґативного відношення населення до своєї диктаторської влади; терор тільки заганяе невдоволення, як той боляк, в середину, звідки воно може вибухнути з більшою силою та зі ще більше шкідливими наслідками.

Так в самій державі.

Остання хвиля терору большевиків здерла з їх лиця маску дійсно державної влади, в якій вони парадували вже кілька років, а під якою вони вели зручно пропаґанду за кордоном.

Тепер большевики самі здерли зі свого лиця ту маску й знову заявили перед світом їх страшне обличча крівавих диктаторів. Знову почулися заклики до боротьби з большевиками. Знову симпатії до них, які денеде почали проявлятися, обернулися у гостру ворожнечу. Тепер навіть найприхильнійші до большевиків німецькі ґазети зазначують, що своїм відновленням терору большевики самі зробили ту роботу, яку важко було зробити кому иншому: вони узброїли проти себе всю Европу й Америку.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1928.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенне до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень по $35.00. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії, то значить, що його оголошенне буде о стільки дорожше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які суть при відділах У. Н. Союза (коли який кружок, співацьке товариство і т. п. не есть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не буде поміщуватись у календари), хотілиб, аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1928 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15. серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи" на суму $10.00. Сі гроші ужиеться на покритте коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

„КОМПЛЄТУЮТЬ" ВІЙСКО.

Свого часу одна частина бесарабської молоді відмовилася від румунського горожанства. У звязку з цим питання про їх військову службу було нерозвязане. „Підозрілих" сиґуранца інтернувала в спеціяльних таборах. Тепер питання про призов розвязано і їх покликано до війска. Одначе багато парубків переховується і до війска румунського не йде. Їх ловлять і за допомогою сиґуранци передають військовій владі, а вже військова влада поповнює такими „горожанами" 2, 3, 4, 19 і 20 реґіменти в Олтетим. Лишень тих визволяють, хто взяв своєчасно польське горожанство.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. Д—А. — Редакція не може погодитися з Вами в тому, що найкращим способом розяснювання ролі Ґріна та Американської Федерації Праці є мовчати за них. Якраз противно: коли їх робота шкідлива, то треба про неї писати. І коли Ви маєте факти на доказ своїх поглядів, висказаних у листі, напишіть їх, а редакція радо дасть Вам місце на висказанне Ваших поглядів. Справа діяльности робітничих юній та їх союзів се справа публична, і публично повинна бути обговорена. Коли є там які надужиття або недостачі, вони мають бути витягнені на світло денне. Тільки свобідна дискусія, — а свобідна се ще не значить, що там має бути лайка, — може виказати, скільки там у закидах правди, а скільки просто незрозуміння тяжкої ролі заряду робітничої юнії. Ваша допись показує, що Ви потрафите висказати свою думку зрозуміло й з поданнем великого числа фактів.

І. Г—Н, Асторія.— Подія, про яку Ви пишете, має за мало публичного інтересу. Замітні тут хиба два факти: один, що католицькі священики називали себе в розмові з Американцем Рутенцями, а свій цвинтар рутенським, другий, що якийсь там „асистент" сих священиків метнувся зараз послужитися чужою владою та постаршувати собі над своїми людьми. Та Ваша допись не звертає досить уваги на сі факти, а за факти й Ви чомусь не хочете ручити, коли не хочете дати свого повного імени.

К. Е. — В Злучених Державах начисляють понад два міліони більше мущин як женщин. У других краях світа звичайно число жінок дещо більше від числа мущин. У Злучених Державах інакше певне тому, що сюди іміґрувало богато мущин.

С. С—Ш, М. В.— З огляду на те, що Ви вимовляєте собі, щоби з Вашої відповіди другому дописувателеви не викинути ні одного слова, а Ваша відповідь якраз не надається до поміщення без деяких пропусків, редакція є примушена Вашу допись зовсім пропустити.

М. П—Ш. — Без Вашого повного підпису дописи помістити не можна. Зрештою, з неї не зовсім ясно, хто тут завинив за те, що на святі не зібрано тільки гроша, скільки можна було зібрати. Як винуватий той, що „нагло заскакував", то винуватий і той, що „дався нагло заскочити". Вашому священикови, що голосить себе патріотом, а, як Ви кажете, не допускає до збірки на памятник Франка, треба було дати науку на самому таки святі. Піддатися його волі на святі, а відтак в ґазеті відомститися на ньому за те, що самому не мається відваги виступити проти роботи священика, се чейже не зовсім відважно. Най люди показують відвагу там, де треба, тоді богато таких зайвих нарікань на чужий нещирий патріотизм можнаби було пропустити. Ваша допись булаби тільки оправданнем для наших людий, які в усякій роботі дивляться безрадно, як на них кивне пальцем священик.

Витинки з ґазет надіслав: гр. П. Поточняк, Бинґгемптон, Ню Йорк.

„Старі костумери". — Такої дописи не можливо помістити. Колиб людина, про котру Ви згадуєте, дала тепер якусь жертву, то певна річ її можнаби згадати в відповідній рубриці. Сим, природна річ, редакція не хоче відмовити патріотичних заслуг своєму чоловікови.

К. Д—ІВ, Фил., Па. — Вашу відозву дістали, і вона жде своєї черги. Є в нас кілька подібних відозв, які прийшли ще до Вашої. Редакція може поміщувати відозви зі старого краю в кожде число тільки одну-дві.

В. Будзиновський.

ПЯТЕ КОЛЕСО.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.

(27)

— Не треба. Щезай відси. Прийдеш, аж як задзвоню!

Лікар вийшов усміхнений. Виймив з кафтана фляшку і скрив її в куті комнати під диваном. Відтам витягнув другу, порожну фляшку, яка щезла в кафтані. Лікар проворний був і запопадливий. Хотів мати при собі порожну фляшку, на всякий случай.

— Ся медицина з острова Самос, — бей сказав, беручи в руку збанок. — Зараз побачимо, яку вона силу має.

Бей поналивав чарки, поставив збанок на дзиґлику, взяв першу чарку і промовив;

—Пю за здоровлє тих, що Україну і Крим зведуть до тривкої злуки на погибель північному і західному сусідови!

Всі три вихилили свої чарки душком.

— Несоґірша медицина, — сказав молодший гість. — То мабуть дуже стара юшка зі шляхотної грецької яготи. Як міркуєш, Богдане? Ти в тій матерії ліпший знаток, як я. Ти й у короля бував.

— У короля Польщі такої медицини не дістанеш, — Богдан відповів. — І він сам такої не покушає, як не дістане в дарунку від більшого пана, ніж польський король. Щоби таке мати в своїй аптиці, треба мати доходи більші, як ті, що капають до королівської каси.

— Ковтнув ти раз, то замало, щоби пізнати доброту кроплів, — замітив Богдан, стоячи з порожною чашою в руці. — Той медікус не сказав нам, які можуть бути дози. Значить, міркую, можна позволити собі бодай ще раз. Аж тоді прийдемо на смак. Бери, Якиме, коновочку і наливай. Але обережно, щоби не порозливати по коврах.

Молодший гість поналивав і тепер пили поволійше. Коли випили, бей промовив будь то би стурбований:

— Тепер не наю, що робити. Чую, що йде в ноги. Медик не сказав, кілько такої медицини можна зажити, щоби помогла і кілько, щоби не пошкодила. Хиба спитаю його.

— Мені не пошкодить, — Богдан розсміявся.

— Гадаю, що й мені ні, — додав Яким.

— Вам! — гукнув бей. — Медик сказав, і я знаю, що ви загартовані. Я не такий.

Бей вдарив чашою об збанок. Зза ковра всунувся лікар і стояв, дожидаючи приказу.

— Скажи нам, медікус,— бей спитав, — яка максімальна і яка мінімальна доза сеї медицини? Так щоби ми не забогато і не замало зажили, коли хочемо, щоби вона помогла нам і не пошкодила.

— Того рода медицина мінімальної дози взагалі немає, — лікар відповів. — Для тих твоїх гостих нема дози максімальної. Коли діло в тім, щоби їм не пошкодило, то не треба боятися, бо їм не пошкодить, хоч би випили цілу нашу аптику. Очивидно, коли би здужали тілько випити. Коли хочеш знати, чи тобі не пошкодить, бею, то скажу тобі, що як я заординував, не означивши дози, то й ти можеш пити досхочу. То така розумна медицина, що сама автоматично вимірює максімальну дозу. Як для здоровля вже не треба її більше, то пацієнт сам відчепиться від неї. Не возьме в руку, або виллє на себе. Вснe і більше не рушить її. З всего того виходить, що й непривичний, ба й цілком здоровий може заживати її пити, поки годен... поки не вснe. Хто спить, той не лиш не їсть, але й медицини не пе.

— Не лиш гідна, але й штудерна медицина, нічого казати! — замітив Яким. — Ваш Магомет мабуть ніколи не кушав її, коли заборонив і тим таку силу народа скривдив.

— Не кушав, бо не мав доброго лікаря і ніколи не був такий недужий, як наш бей, — пояснив лікар. — Магомет мав залізне здоровлє.

— Не пускай твоїх дурних дотепів! — гримнув бей. — Ти, хоч лікар, ще не цілком добре знаєш, як така медицина ділає. Від неї деколи свербить рука. Уважай, щоби моя не засвербіла. Ти говори тільки тоді, коли тебе питають. Ідиж тепер до першої комнати, так щоби між нами і тобою були дві порожні комнати. Сиди там і пильнуй, щоби до нас не вліз який, непрошений. А не всни, бо може будеш нам потрібний.

— А як би пхався такий, що також не дуже здоровий і лічиться тою самою медициною? — лікар спитав. — Зголосити його, чи доразу відправити?

— Відправити! Діло не в самій медицині, а в тім, що тих моїх гостий ніхто не сміє бачити. Не сміє знати, хто вони. Як би хто знав, що якісь є і питав, хто вони, то скажи, що то польські купці аж з поза Львова. Приїхали в справі викупу невільників. Польські і московські шпіґуни, що тепер чогось нишпорять по цілім Криму, не потребують знати, хто до мене навідується. Поки що, й хан не потребує знати, бо він любить знатних невільників брати собі... Принеси горячу каву, понапихай і позапалюй люльки.

Лікар приніс свіжу чорну каву. Люльку напхав тільки одному беєви, бо гості самі понапихали собі. Коли на питанне, чи він тут ще потрібний, дістав заперечуючу відповідь, лікар вийшов. Бей і гості, випивши ще по одній чаші вина, посідали на дивані, підібравши ноги. Попивали каву і пакали люльки.

— Тепер будемо балакати, — промовив бей. — Ніхто не почує. Мій лікар, як бачите, одночасно й мій шинкар, хоч би підслухував, то не почує нічого, бо крізь коври голос до сусідної комнати не доходить. Балакати будемо по українськи. Він одного українського слова не знає.

Сказавши се, бей доразу перейшов на українську мову, котру знав дуже добре, бо його мама була Українка.

— Для більшої безпеки, — говорив далі, — додам ще одну перестінку... живу, рухливу і голосну. Користне сполучу з солодким. Гадаю, що не соблазнитеся і не втечете. Виж не черці з Лаври, або з гори Атос.

Бей підсунувся до бічної стіни, противної тій, в котрій був вихід до аптики, всунув руку під ковер і застукав у двері, які були в сім місци під ковром. В ту мить зза ковра висунулася дівчина... в прозорій як скло одежи, з малою гарфою в руці. Шарнула пальцями по струнах гарфи і стрибнула під противну стіну, за котрою щез був лікар. Таким способом станула між товариством і вухом такого, що в сусідній комнаті стояв би під дверми на підслухах. Гарфа заголосила музикою. Зразу тихою, тужливою, відтак разураз голоснійшою, веселійшою, І рухи дівчини ставали жвавійші, перейшли в танець. Гості бея забули за медицину, за каву й за люльки.

— Ви й не вгадаєте, яким способом я дістав ту перлу мого гарему, — промовив бей. — Такої султан не має!

— Безпечно, не купив, — замітив Богдан. — У тебе все досить того добра, придбаного вашими добичницькими походами в чужі, на жаль і наші землі. Маючи досхочу за дурно, сумніваюся, чи ти хотів би викидати тілько гроша, кілько за таку треба би дати, купуючи на торзі. Ти мабуть і сю придбав татарським хижацтвом. Вона Грекиня, чи Жидівка?

— Сю я купив. Дешево і дуже дорого. Дешево, бо гроший не дав за неї. Взагалі нічого не дав. Дорого, бо дістав її замість инших богацтв, дуже великих. Я дістав її за вигоду, яку зробив другому. Я тому другому, одним словом, поміг роздобути великі маєтки, між якими була й та дівчина. Коли я її побачив, скортіло дістати її, замість пайки в золоті і в сріблі. І не вгадаєш, від кого я дістав її... Від нашого спільного приятеля.

— Від Татарина, чи від Турка? — Богдан спитав. — Я тут маю між мурзами пару приятелів. Але й у Стамбулі маємо. Двох між атаманами яничарів, одного...

— То ні Татарин, ні Турок,— бей перебив. — Він твоя віра.

— Моя? — Богдан спитав здивований. — Справді не вгадаю.

— Її дав мені азпорожський ушкал Бурлай.

— Невже?! — Богдан крикнув. — Ти бачив його? Коли? Де? Він мені дуже потрібний. Я вже питав за ним, та не міг допитати. На Запорожу ніхто не знає. Тільки кажуть, що він мабуть на мори. Більше нічого не знають.

— Я чув, — вмішався Яким,— що Бурлай, котрий тогід всьо втратив і ледви сам спасся, скочивши з чайки в море, сего року мав щастє і вже добре відбився. Купці принесли до нас вість, що Бурлай взяв ґалеру кафинського намісника Іслям-паші з великими скарбами.

(Дальше буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК ДОВЕРШИТИ БУДОВУ СИРОТИНЦЯ У. Н. СОЮЗА.

Я, член 330. відділу У. Н. Союза в Геркимері, в стейті Ню Йорк, хочу подати осьтут до одобрення членів Союза плян, як нам виставити в найкоротшім часі Сиротинець і Захист при У. Н. Союзі.

Я думаю, що справа Сиротинця вже поступила значно вперед та що вже просто всі члени нашої організації признають, що нам доконче треба виставити сю інституцію на пожиток наших членів і заслугу нашому народови на чужині. Ходить нам тепер тільки о те, як се зробити, щоби сей Сиротинець і захист для старих станув як найскорше під дахом. Про се я власне й даю свій проєкт.

Відразу скажу, що без жертви тут нам не обійдеться. Як хто думає над тим, якби то обійтися без видатку, то той відно собі Сиротинця не бажає. Ще ні один народ у світі сиротинця без жертв не поставив. Не зробимо сього певно й ми. Жертва мусить бути. І то жертва така, щоби з неї діло було можливо доконати. Я обчисляю, що нам треба буде дати по 15 долярів від члена, а 10 долярів від членкиці. В сей спосіб ми зберемо яких сто тисяч долярів, з якими відразу приступимо до діла.

Най шановні члени не думають, що я належу до тих, які подають свої проєкти словами, а ділом не думають виконувати своїх навіть власних плянів. Бо в нас послідними часами власне сього богато завелося, що люди дають пляни, але самі після них не поступають. Ставлять резолюції другим людям до ухвалення, але самі таки внескодавці їх не переводять у життя. В нас нині повно дзвонів, які людей до церкви скликають, але самі в ній не бувають. Кілько то в нас намножилося провідників, які нам гарні річи голосять, немовби сказати хотіли: „Ви, людоньки, на мої слова дивіться, але на мої діла не звертайте уваги". Отже я знаю, що в нас заводиться такий дешевий патріотизм і така дешева поміч для рідного народа, і тому я, даючи проєкт, що кождий член Українського Народного Союза має зложити жертву на сю ціль у сумі 15 долярів, а жінка в сумі 10 долярів, самий складаю від себе декларацію, що я зложу від своєї родини 25 долярів, а саме 15 долярів від себе, а від своєї жени Емілії 10 долярів. Посилаю на сю ціль 5 долярів, а решту зложу в найкоротшім часі, най ніхто не скаже про мене, що я не сповнив того, що вважаю народним обовязком.

Нехай ніхто не каже, що нині тяжко праця йде, бо й у нашій місцевости робітники працюють по 3 або 4 дні на тиждень, а прецінь люди не тільки словом, але й ділом піддержують справу, дорогу для свого серця.

Олексій Куліковський, Геркимер, Н. Й.

ЗАБИРАЮТЬ ГОЛОСИ.

В нашій пресі чомусь не звернули увагу на те, що й наші браття з закарпатської України стали цікавитися нашими справами. Мені подали знакомі їх газету Prosvita — Enlightment, official organ of the United Societies of Greek Catholic Religion of United States of America з дня 2. червня сього року, бо в ній була стаття під наголовком: Vozzvanije na polipšanije ukrainskim katolikam-Rusinam z Haličiny prichodäščim.

Газета дає нашим Українцям „наставленіє", щоби вони, „вірники" і „священники" покорилися Римови та слухали вірно церковних канонів.

Газета називає нас „Галіцкі Русини-Украінці", а зі статті виходить, немовби найвисшою владою для сього народа була „Свята Конґреґація Восточної Церкви" в Римі.

Такі нам річи радять люди, які до нині ще не додумалися, що вони з нами одної народности, та які ще й досі вважають віру головною признакою народности.

К. П.

НЕ ВИПУСКАЙМО З РУК СВОГО МАЄТКУ.

В нас в Нюарку будують українську греко-кат. церкву. І через ту будову зачинає бути непорозуміння. Кличуть, щоб складати на церкву по $25, $50 чи $100 і більше. А коли хто не хоче дати, називають його зараз большевиком. Забувають одначе, що суть справи не в большевизмі, а в чім иншім. Ото церква та записана на епископа д-ра Богачевського. Якже тут тепер давати на церкву, записану на епископа, коли другі громади процесуються з епископом і тратять тисячі долярів на процеси, щоби тільки вратувати свою працю і дістати її назад в свої руки. Бож наш нарід в Нюарку є свідомий і тому хоче своєї української церкви і то такої, в якій заряд над церковним маєтком належав би до громади, а рівнож і маєток.

Чи маємо складати тепер на те, щоби потім процесуватися і відбирати назад те, що тепер даємо? Хай церква буде на нарід, тоді будемо знати, на що даємо. Тоді не буде роздорів і не треба буде лаяти парохіян большевиками.

Петро Веселий, Нюарк, Н. Дж.

ЩЕ В СПРАВІ СТРІЛЕЦЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

Каже п. Петрусик в „Голосах Читачів", що в нас на рідній землі була мобілізація до боротьби з ворогами, але демобілізації не було. Тому ми, стрільці, повинні організуватися, щоби бути готовими до нового бою.

Добре сказано, я з тим погоджуся. Але що з того, коли нас, стрільців, назбирається тут хіба одна або дві сотні. А деж мають гуртуватися другі? Чейже не десятками чи сотками повинні ми стати до нового бою а принаймні тисячами, коли ходить о Америку. Правда, Гетьманська Січ каже, що й вона боєва і „Руский Сокіл" каже, що й він гуртує боєвиків. Та з того гуртування ніякого добра не видно, а розбитте. Тому Стрілецька Організація не повинна ограничатися тільки до стрільців, бо їх мало, а повинна бути в тісній звязи з правдивими, не гетьманськими Січовиками в Америці і разом з ними ставити леґіон американсько-українських борців. Спільними силами буде можна докончати дійсно гарного діла.

Антін Бусько, з Першого Галицького Корпусу, Сиракюз, Н. Й.

ДАЛЬШІ ПОДВИГИ РУЇННИКА УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА.

З Турки над Стриєм пишуть до львівського „Діла": Відомий нашому громадянству шкільний інспектор В. Бережницький продовжує дальше систематичну ліквідацію українського шкільництва в повіті. Нехай говорять про це факти. — В часі перед Великодними Святами інспектор Бережницький вручив особисто учителеві в Бітлі, Василеві Жукові 70 деклярацій в українськім тексті з клявзулею: „Бажаю в тутешній школі державної викладої мови навчання" і поручив йому постаратися про підписи родичів, даючи виразно до пізнання, що коли цього не зробить, буде переслідуваний і не одержить в Яворі посади управителя, на яку саме тепер компетує. Ради страха і сподіваної нагороди учитель Жук тихо і поодиноко кликав несвідомих родичів дітей до підпису, представляючи їм, що школа буде така сама, як дотепер, значить — будуть учитись і по українськи і по польськи, а польська мова, мовляв, потрібна до війска... Підписані деклярації доручив учитель дня 30. квітня ц. р. особисто інспекторові, коли відбирав платню. Як далеко посунувся інспектор Бережницький у своєвільности і надуживанні влади, свідчить це, що в часі великодних ферій прислав спеціяльно учителя-запроданця Мартинця (на жаль, бувшого українського старшину) з Ісай до Бітлі, де він, як бувщий там учитель, мав перевести підпис деклярацій. А що застав там уже зладжені деклярації, то зробив це в інших громадах, прим. у Гнилій, подібно як в минулім році в Ісаях і Ясінці Масьовій. Як орудника до переведення своїх руїнницьких подвигів у селах Волосянка Велика і Волосянка Мала ужив інспектор Бережницький бувшого тайного аґента й екс-поліцая Серединського з Турки. Знова в селі Лосинці постерунок державної поліції в Турці доручив війтові деклярації до підпису, а коли цей відмовився, удався до предсідника ради шкільної місцевої з тим самим домаганням. Взагалі інспектор Бережницький добирає собі до помочи всякого роду поплечників, а навіть жидів, прим. знаного Келлера в Яблінці Нижній, щоб тільки дійти до наміченої мети. Крайня вже пора, щоб „санаційний" уряд, признаючи заслуги інспектора Бережницького, переніс його в ліпший повіт, де ще є школи з українською викладовою мовою, бо в нашім повіті його діяльність не найде вже великого поля до попису тому, що все зруйноване до тла. На всякий випадок українські міродатні чинники повинні занятися як слід особою інспектора Бережницького.

Микита Турок.

ХТО ПОБІДИТЬ У БОСТОНІ.

В Бостоні під сю хвилю нічого не говорять, лишень за борбу, котра відбудеться в четвер, 16-го червня, в Великій Арені, межи українським силачем Гаркавенком і польським силачем Джовом Мальцевичем, Ютика Тайгер. Як відомо, Мальцевич признаний великим борцем теперішнього часу. За послідних 12 літ ніхто ще не побідив Мальцевича. Гаркавенко з менаджером находиться тепер в Ню Йорку, де Гаркавенко тренується. Мальцевич перебуває тепер в Шикаго. Любителі спорту збираються з многих міст приїхати до Бостону, щоб подивитися, хто кого поборе. Поляки кладуть богато гроша в застав, що Мальцевич побідить. Кромі них будуть боротися ще чотири пари. На борбі сій сподіються до яких десять тисяч народа.

(Огол.)

ҐЕНІЇ НАУКИ СПАСИТЕЛЯМИ ЛЮДСТВА

Написав Др. Александер Сушко.

Посвячую невмирущій памяти найбільших українських руїнників народної темноти і неволі Михайла Драгоманова й Івана Франка.

ЧАСТЬ ПЕРША.

„It is hardly an exaggeration to summarize the history of four hundred years, by saying that the leading idea of a conquering nation in relation to the conquered was, in 1600, to change their **religion**; in 1700, to change their **trade**; in 1800, to change **their laws**, and in 1900 to change their **drainage**. May we not then say, that on the prow of the conquering ship in these four centuries first stood **the priest**, then **the merchant**, then **the lawyer**, and finally **the phisician**?"

A. Lawrence Lowell.

То само по українськи:

„Це ледви є пересадою сформувати історію останніх чотирьох сотень літ висловом, що провідньою думкою завоюючої нації у відношенню до побідженої було: 1600 р. змінити її **релігію**; 1700 р. — змінити її **торговлю**; 1800 р. — змінити її **закони**, а 1900 р. — змінити її **каналізацію** (осушение мочарів, каналізація міст, а тим самим: здавлення малярії, тифу, то-що...). Чи не можемо отже сказати, що на переді побідного корабля протягом цих чотирьох століть стояв зразу **священик**, опісля **купець**, потім **правник**, а вкінци — **лікар**?

A. Lawrence Lowell.

—o—

ABBOTT LAWRENCE LOWELL (1856—) один з найцільніших американських едукаціоналістів. Від 1897 р. був професором славного Говард-університету, а 1909 р. став наступником не менш славного **Чарла Віллема Еліота** (помер недавно), як президент того самого університету. Написав цінні твори по історії й теорії державної управи (Essays on Government, 1889; Governments and Parties in Continental Europe, 2 томи, 1896; Colonial Civil Service, 1900; The Government of England, 2 томи, 1908; Public Opinion and Popular Government, 1913; The Government in France, Italy and Germany, 1914; Public Opinion in War and Peace, 1923 — і инші). В американським науковім та дипломатичнім світі А. Л. Ловел має високу повагу і пошану.

I.

Ступені еволюції новітніх народів та жерело відродження української нації.

Тяжко провірити правдивість повищих, глибоко і мудро обдуманих поглядів знаменитого ученого якраз на бувальщині **українського** народа. Протягом останніх чотирьох століть ми нацією — в модернім (новітнім) значінню слова — не були. Політично топилися ми в чотирьох чужих і ворожих нам державах, а соціяльно були ми кріпаками яким не лишено було годі інтересуватися усякими всесвітніми, міждержавними, або міжнародними справами, але навіть своїми власними, громадськими! Ми були рабами, невільниками в буквальнім значінню цего слова, від яких відхилювано немилосерно найменший проминчик світла-правди. Не диво отже, що згодом стали ми темною і безпросвітною масою, та такою і лишились, на жаль, у великій мірі по нинішний день. Високий процент неграмотних (то є таких, що не вміють ані читати ані писати) серед нашого народа **нині** є сумним свідоцтвом сказаного.

І як жеж тут примінювати повищі історіософічні думки ученого Американця до **нашої** України? Адже — чиж не бачимо усі, що ми саме тепер, **нині**, переживаємо в еволюції нашої „суспільно-державної" свідомости (д. Винниченко сказав би: „у нашім відродженню нації") якраз самий **перший** ступінь, про який так ядерно пише учений Ловел, маючи, очевидно, на думці західно-европейські країни? Бо чиж не ясно, що американський учений завертає нас думкою чотири сотні літ тому, в часи завзятих і кривавих „релігійних воєн", коли то західно-европейські народи скидали поволі із своїх плечий важке і болюче, бо тисячлітнє, ярмо церковної і попівської переваги. А чиж ми не робимо **нині** — тут і там, т. є. в Америці й Європі, того самого? Достоту те саме! Ріжниця є лишень у часі та методах і середниках боротьби. А що усе те свідчить пророчество про тее, що ми у нашім „відродженню нації" **лишились** чотириста літ позаду західно-европейських народів, це може бути, і є, фактом дуже сумним, одначе це факт незаперечний, і кожний свідомий і совісний Українець не сміє закривати. Що воно є так, а не інакше, це не наша вина; та вже закривати це — непростимий народній гріх. Інакшеж ніяк і ніколи не зрозуміємо значіння та ціни отсих многоважних, глибоко-правдивих, хоча — що правда і як драстичних слів покійного Михайла Драгоманова, того в повнім значінню слова **першого** цівілізованого Европейця між Українцями:

Поки Ви, т. є галицькі Українці (а за ними й усі инші Українці), не переказитеся на релігіях, доти з Вас не буде людий".

Передаю знаменні слова ґеніяльного нашого ученого з памяти, бо не маю під руками відомої „Переписки" Мих. Драгоманова з Іваном Франком. Одначе змістом вони згідні з оригіналом.

Покійний Михайло Драгоманів був одним із цих рідких Українців, який знаменито знав історію західно-европейських народів — не з дешевих підручників, але з жерел. Він знав теж, як рідко хто з нас історію людської цівілізації. Він був одним із найбільших европейських історіографів, а для нас — нашим справжним Боклем (славний автор „Історії цівілізації Англії"). І як такий — він бачив гаразд наше велике припізнення позаду західно-европейських народів, та тому і накликував нас до приспішення — що так скажу — темпа нашої національної еволюції (иншими словами: приспішення нашого національного **дозрівання**, чи там „відродження"). Звідтіля його драстичні уваги відносно „релігійного переконання" Українців.

* * *

Повищі думки кидаю перед Шан. Чит. „Свободи" не ради якоїсь пропаґанди або ширення безплідного „хаосу", але ради викликання в наших умах глибшої та серіозніщої застанови над нашими сучасними — далеко не веселими — відносинами. Роблю це не як заводовий український газетяр, і навіть не як активний учасник нашого громадського життя. Роблю це як зовсім посторонній обсерватор. Від ряду літ до злободневних справ нашого народа не мішаюся і не хочу мішатися. Не тому, аби захистити мою голову перед неминучими ударами сучасної хвилі. Ні. Розумної та конструктивної критики я не лишень що не боюся, але просто собі її бажаю. А лукаві уваги та калюмнії, (на жаль так ще звичайні у нашій журналістиці), приносять нечесть лишень самим їх авторам... Останні літа мого життя хочу посвятити чистій науці, а в учених книгах, моїх найвірніщих другах, та у наукових експеріментах (досвідах) хочу найти ясне джерело цілющої води на обмиття крівавих ран рідного народа.

Во істину кажу Вам: коли не будете пити цілющої води із ясної криниці **науки**, ніколи не будете вільними, але каратиметесь дальше у кайданах неволі та недолі — Ви, Ваші внуки і правнуки, як карались досі Ваші батьки, діди і прадіди.

(Дальше буде).

ПОЛЬСЬКІ ДИВА.

Від кількох днів польські газети пишуть статті з приводу першої річниці боїв на вулицях Варшави й побіди Пілсудского. Як звичайно при таких оказіях — одні величали побіду й рік правління побідника, другі згадували бунт і спричинені ним сотні трупів та стверджували, що їх кров пішла на марно. Тепер, як тому рік — два табори. Нічого не помагають спільні богослуження по косьцьолах за поляглих по стороні Пілсудского й Вітоса. Два табори істнують, ненавидять себе й лаються аж любо.

А якраз в річницю переворту — у Варшаві влада Пілсудского перевела ряд арештів серед вшехпольської організації Straż Narodowa" й стверджила, що ця організація є... антидержавна. Ця організація виробляла бомби, мала свої склади оружжа й т. д. Жечпосполіту боронить армія. Чи й вони хотіли її боронити, на охотника? Ледви. Але з цього видно, що два табори в Польщі не тільки маються, а й підготовляються. Весело, правда?

Якщо хтонебудь думав би, що в Польщі за цей рік щонебудь змінилося, тому найкраще показати список виборчих ліст при виборах до варшавської міської ради. Є їх 25, словами — двацять пять. Подумати тільки, що санаційний уряд поставив собі за ціль — сконсолідувати польске гремадянство. А тут консолідація з 25 окремими лістами. А всі вони санаційні, всі вони за ратованням столиці. Незвичайна просто однозвучність в цілях... А тимчасом таки в тій самій Варшаві робітники підпалили залізничий двірець — кажуть, що з мести за те, що кільканадцять робітників потягнено до відповідальности за крадіж залізничого матеріялу. Панство польске втратило на цьому підпалі близько 5 мільйонів золотих, а кільканадцять виборців замкнено до криміналу.

Санаційні газети пишуть, що за той рік страшне положення наступило на господарськім полі. Може й мають рацію. Бо слаба під господарським оглядом держава не могла би позволити собі на експеримент от хоч би в цьому роді: осінню минулого року продавала Польща заграницю пшеницю по 3, а жито по 2 доляри за 100 кг. Продала все, що мала, доляри сховала й золотий не скаче. Але прийшла весна! Не стало ні пшениці, ні жита. І тепер Польща купує заграницею. Втаємничені кажуть, що таки своє рідне жито і пшеницю. Але платить вже за пшеницю по 6 і пів, а за жито по 5 і пів доляра за тих самих 100 кг. Хочаб із цього видно, що Польща економічно скріпла, якщо може собі позволити на такі господарські комбінації.

Незвичайно цікавою під кождим оглядом є справа заграничної позички. В першу чергу цікава вона тим, що йде до Польщі цілих 7 літ, все по добрій дорозі, а ніяк не може дійти. А дійти вона не може з тої простої причини, що всі капіталісти світа зводять формальні бої за те, хто з них має бути тим нещасливцем, що ульокує свої гроші в такім певнім підприємстві, як Польща.

Недавно читали ми розмову з представником американського фінансового світа, який заявив, що в 99% справа позички вже залагоджена. Минув місяць і другий, а позички немае. Що більше! Нагло появляється вістка, що не американські банкири, але англійські офірують Польщі позичку.

Отже конкуренція на велику скалю. Бються над Польщею. І хоч позички немае, але вона все на добрій дорозі...

(„Новий Час").

АМБРІДЖ, ПА.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим повідомляється всіх членів Американських Горожан Української Народности, що ЗБОРИ цього Товариства відбудуться дня 26. June, о годині 7-ій вечером, в домі 509 Melrose Ave. Обовязком кождого члена явитись на ці збори. Предсідатель пояснить членам, як голосувати на державних і міських урядників. Секретар уділить інформацій всім тим членам, котрі мають перші папери, як дістати другі, що і як відповідати на запити. На ці збори прибуде також один міський урядник, котрий виголосить дуже поучаючу промову. Українці, котрі мають горожанські папери, а не належать до цего Товариства, хай прийдуть і впишуться. Також ті, що мають перші папери, хай впісуються до того Товариства. Вступ до Товариства 25 ц., місячно 10 ц. 138

Теодор Шумила, предс.
Михайло Фук, секр.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

ЗАХ. БР. СВ. ЙОСАФАТА відділ 217 Укр. Нар. Союза

— устроюється —

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ

ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 19. ЧЕРВНЯ 1927 Р.

НА НОРТ ГУДМАН.

Початок о 2-ій год. пополудни.

На сей пікнік братство запрошує всі Братства, Товариства, Сестриці та і весь український загал до численної участи. Буде приграватн українська банда і будуть також другі ріжні несподіванки. Там може буде весело забавитись на свіжім воздусі. За добру забаву ручить

138 Комітет.

ПОЗІР! — БРІДЖПОРТ, КОНН.!

УКРАЇНСЬКЕ ЗАПОМОГОВЕ ТОВ. УКРАЇНСЬКА СІЧ В БРИДЖПОРТ, КОНН.

— уряджує —

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 19. ЧЕРВНЯ 1927 Р.

В ПАРКУ В. ВЕНГРИНОВИЧА.

Початок о год. 1-ій попол.

Українська музика, легкі капитка та смачна перекуска!

Проситься поважане громадянство і з околиць до як найчисленнійшої участи.

Комітет.

P. S. Боси будуть відходити від церковної галі на Beach St. 138-40

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів Тов. Укр. Січи, від. 170, що місячні збори відбудуться в пятницю, дня 17. червня, в гали У. Н. Дому, 72 Моріс ул., о год. 7. вечер. На ці збори кождий член повинен обовязково явитися, бо є важні справи до полагодження. — В. Пасічняк, секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрія, від. 48, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться дня 19-го червня, в неділю, о годині 1-ій попол., в гали церковній 635 Riwer St., Wilkes Barre. Всі члени повинні явитися та вирівнати свої вкладки. Є важні справи до полагодження. Не явившийся член підпадає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — Йосиф Катулька, фін. секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Уряд Сестр. Любов, від. 177, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що мітінг за місяць червень відбудеться дня 18. червня, в суботу, о годині 7-ій вечером, в укр. церковній гали, 45 Пілгрім ул. З причини, що в неділю пікнік, то проситься всіх членів прибути і привести хоч по одному новому членови. Рівнож пригадується тим членам, що ще не зложили ухваленої жертви на Сиротинець, щоби се зробили на сім мітінгу. — Уряд Сестр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 73, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, дня 19. червня, о годині 1-ій пополудни. Проситься всіх членів явитись на мітінгу, бо є важні справи до полагодження, яких не можна ухвалити з малою частиною членів. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости найдалі до 23. червня; пізнійше будуть суспендовані. Також проситься членів, щоби зложили свою жертву на Сиротинець за рік 1927. — Н. Костів, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє, що піврічний мітінг відбудесь о 1.30 попол., в неділю, дня 19. червня, в гали церковній при Клеперт і Едвард ул. Буде справозданнє піврічне. Пригадується членам вирівнати свої залеглости. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Г. Ясінський, предс.; В. Бартош, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, дня 19. червня, точно о годині 1-ій сполудня, в гали церковній. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо є дуже важна справа до полагодження. Неявившийся член заплатить кару, яку присутні ухвалять. Проситься довгуючих членів вирівнати свої довги сего місяця перед річним мітінгом; котрий член сего не сповнить буде суспендований. Будемо принимати нових членів без вступного. — М. Скочипець, предс.; Гр. Маслюх, кас.; І. Маркович, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 18. червня, точно о годині 8-ій вечер, в Укр. Нар. Домі, 217-19 Іст 6-та ул. Обовязком кождого члена явитись на сих зборах, бо є важні справи до полагодження. Кождий член після своїх ухвал має принести 1 дол. на Сиротинець У. Н. Союза. Також кождий член має вирівнати свої місячні вкладки перед піврічним мітінгом. Проситься членів привести зі собою нових членів; будеться принимати до У. Н. Союза без вступного, а до Братства після статута. Неявившийся член на зборах буде покараний після ухвали. — Николай Марків, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Ів. Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться дня 19. червня, в гали У. Н. Дому, о 1-ій годині попол. Проситься всіх членів прибути на сі збори, бо є важні справи до полагодження. По мітінгу буде спільна фотографія усіх членів, членкинь і дітий, котрі належать до Союза. Заразом проситься усіх тих, що хотять приступити до товариства і Союза, щоби прийшли на спільну фотографію. Фотографія буде поміщена в календари У. Н. Союза. — В. Репужинський, голова; Іл. Лазірко, кас.; Н. Задерецький, секр. фін.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім Б. Хмельницького, від. 22, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться дня 19. червня, о год. 8-ій вечером, в гали Укр. Нар. Дому, 101 Grand St. Кождий член обовязаний явитись, бо є важні справи до полагодження, як справа статута і ин. Неявившийся член підлягає карі 2 дол., котра не буде дарована. — І. Кравчук, предс.; М. Баглай, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 300, подає до загального відома всім своїм членам, що піврічний мітінг відбудеться дня 17-го липня с. р. Тому, щоби рахунки за пів року годилися, проситься члені вирівнати свої вкладки. Мітінг за місяць червень відбудеться як звичайно в 1-шу неділю по 15-тім, то є 19. червня. Не відкладуйте з мітінгу на мітінг, але прийдіть і вирівнайте свої вкладки. В противнім разі поступиться після параграфу статута. — П. Кікта, предс.; В. Олексюк, кас., П. Сцілений, секр.

СО. БЕТЛЕГЕМ, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбудеться дня 19. червня, о годині 1-ій пополудни, в гали Українській, Трета і Карбон ул. На мітінгу буде справозданне урядників і контрольної комісії. Кождий член має явитись; коли не може явитись, хай повідомить предсідателя або секретаря. Довгуючі члени мусять вирівнати свої довги бо інакше будуть суспендовані. Проситься членів, щоби прийшли на сей мітінг, а не пересилали гроші до секретаря, бо кождий член обовязаний бути раз на місяць на мітінгу, а не то раз на пів року. Неявившийся член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — В. Підгайний, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 305, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться дня 19. червня зараз по Сл. Божій в гали парафіяльній. Обовязком кождого члена явитись, бо є важні справи до полагодження, як справа [illegible] ця при У. Н. Союзі і уложенне товариського статута. Уряд і контроля будуть здавати справозданне за минувшого пів року. На мітінгу будесь принимати нових членів без вступного. Рівнож буде питанне, чому наш відділ, котрий має 39 членів, має лише [illegible] тий. Неявившийся член буде підлягати карі після ухвали. — Дм. Гайдамача, предс.; Теодор Камян, секр.; Іван Готра, касіер.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів Тов. ім. Т. Шевченка, від. 42, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, дня 19. червня, о год. 2-ій пополудни під ч. 237 Hope Ave. Проситься членів і членкинь прибути численно на мітінг, бо є важні справи до полагодження. — В. Лелет, предс.; О. Свитак, секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. Заряд Бр. Архст. Михаїла, від. 332, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, дня 19. червня, при Somerset ул. Обовязком кождого члена і членкині на сей мітінг явитись і послухати справоздання за 6 місяців. Будеся вибирати обслугу на пікнік 3 липня. Неявившийся член буде каран після ухвали членів. — Петро Венгрин, предс.; Іван Турянський, кас.; Ник. Попадюк, секр.

ПОРТ ДЖЕРВИС, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 198, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться дня 19. червня в Івана Александровича, 9 King St. Напоминається членів явитись на мітінгу; неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Д. Покотінський, предс.; А. Сидор, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Сестр. Любов, від. 37, повідомляє своїх членкинь, що піврічний мітінг відбудеться дня 19-го червня, о год. 2-ій пополудни в галі Укр. Нар. Дому, 214 Fulton St. Обовязком кождої членкині явитися на сім мітінгу, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт контрольно їкомісії. Пригадується тим членкиням, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець, щоби сповнили свій обовязок на сім мітінгу. Просимо привести нових членкинь, бо будемо принимати без вступного. Неявившася членкиня заплатить кару 50 ц., а урядничка 1 дол. — Анна Погранична, предс.; Анна Генега, секр.

В УКРАЇНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ НАУК

До Києва прибув академик української й всесоюзної Академії Наук, Володимир Миколаєвич Перетц, голова українського наукового товариства в Ленінграді.

Акад. Перетц має вивчити українські рукописи Софійського собору в Києві для розшукання памяток давнього українського мистецтва.

До пляну робіт комісії громадських течій при УАН на цей рік входить робота щодо вивчення історії польського революційного руху на Україні, зокрема історії повстання 1863 р. Роботу над цими матеріялами почав акад. Багалій.

Дня 18. травня етнографічна комісія УАН влаштувала врочисте засідання, присвячене сторіччю з дня виходу першої систематизованої збірки українських народніх пісень Максимовича. На зборах продемонстровано колекцію портретів Максимовича і досі неоголошене його листування з відомим російським поетом Пушкінської доби — Язиковим.

В історичній секції УАН відбулося чергове прилюдне засідання Історичної секції УАН, під головуванням акад. М. С. Грушевського, на якому були прочитані три доповіді, до яких численна, переважно студентська авдиторія поставилася з великою увагою й інтересом.

Федір Савченко, науковий співробітник УАН, подав коротку, але обґрунтовану розвідку про цикль народніх пісень, що стосуються епічної постати Гната Голого. Гнат Голий існував як реальна особа в українській історії в першій половині XVIII ст. і відомий в ролі ватажка гайдамаків та вбивця зрадника Сави Чалого або точніше Чаленка. Доповідач підкреслив існування двох окремих пісень про Гната Голого, які протягом часу з XVIII до XIX ст. переплітались з собою в багатьох варіяціях. Важливо було твердження про сфальшування строфи у варіянті Срезневського пісні про Саву Чалого, в тих мотивах, що стосуються Гната Голого й Запорожської Ради.

Велику розвідку Дучинського „Про роботу РУП. на Полтавщині" за відсутністю в Києві автора, зреферував проф. О. Ю. Гермайзе. В розвідці наведено багато цікавих моментів та епізодів з діяльности революційної української партії, між иншим спогади про переведення ювілею Котляревського в Полтаві, коли Українцям з Галичини було дозволено говорити промови „на їх наречии", а місцевим була українська мова заборонена, що викликало тоді рішучий опір і протести з боку присутніх на урочистому засіданні представників українських громадських організацій.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ